

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 3 ปราจีนบุรี

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยทั้ง 3 โครงการหรือเป็นบางโครงการก็ได้ โครงการทั้ง 3 โครงการหรือเป็นบางโครงการ โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (CBDRM) และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย (OTOS) จังหวัด ซึ่งมีผู้ผ่านการฝึกอบรมรวมทั้งสิ้น 44860 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่

อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี ทั้ง 5 จังหวัด ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้ง 3 โครงการหรือเป็นบางโครงการ ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Tato Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stages Random Sampling) ซึ่งรวบรวมและเก็บข้อมูลแบบสอบถามที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสาธารณภัยและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัย

หมายเหตุ : ไม่ได้นำมาเป็นตัวแปรในการวิจัย

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการที่จะให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากยิ่งขึ้น

1.2.3 การทดสอบเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและนำไปปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอให้ตรวจสอบทบทวนก่อนลงมือเก็บข้อมูลและนำแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการทดสอบความเชื่อมั่น (Try Out) โดยการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัย จำนวน 30 คน ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.9264

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลผ่านการตรวจสอบอย่างถูกต้องและนำข้อมูลไปจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ ผู้ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์และใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ One Sample, t-test One – Way ANOVA , LSD (Least Significant Different)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ส่วนใหญ่อยู่อายุ 31-40 ปี มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 88.8 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า มีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 สถานภาพสมรส มีจำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8 รายได้ ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท มีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน จนถึงปัจจุบัน 16 ปีขึ้นไป มีจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 จังหวัดที่อาศัยอยู่เป็นจังหวัด สระแก้ว มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในหลักสูตรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 341 คน เป็นอันดับ 1

1.3.2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่อง สาธารณภัย และการรับรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัย

ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสาธารณภัยและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ สาธารณภัย โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อคำถาม “สาธารณภัย คือ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและภาคราชการ ไม่ว่าเกิด จากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น” ตอบถูกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 95.3 และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการรับรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$)

1.3.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) รายละเอียด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้ง 3 ด้าน มีผลปรากฏ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมก่อนเกิดภัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความเห็นในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 และเมื่อพิจารณาอันดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเรียงคะแนน

2) การมีส่วนร่วมก่อนเกิดภัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความเห็นในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 และเมื่อพิจารณาอันดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเรียงคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมกับทางราชการหรือชุมชนในการแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทราบ และร่วมกับทางราชการหรือชุมชนในการติดตามข่าวสารพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ค่าเฉลี่ย 3.31 ร่วมกับทางราชการหรือชุมชนในการแจ้งข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับสาธารณภัย ค่าเฉลี่ย 3.27 ร่วมในการเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์แจ้งเตือนภัยภายในชุมชน เช่น เครื่องไซเรนมือหมุน การบอกวัดปริมาณน้ำฝน วิทยุสื่อสาร ค่าเฉลี่ย 2.83

3) การมีส่วนร่วมขณะเกิดสาธารณภัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความเห็นในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 และเมื่อพิจารณาอันดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเรียงคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมกับทางราชการในการดูแลเครื่องมือสื่อสารเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น เลี่ยงตามสายหรือหอคอยจ่ายข่าว โทรโข่ง วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์นกหวีด ค่าเฉลี่ย 3.22 ร่วมกับทางราชการในการแจ้งข่าวสารและวิธีป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของประชาชน และมีส่วนร่วมกับทางราชการหรือผู้นำชุมชนในการแจ้งประชาชนให้เตรียมตัวรับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น เช่น หากเกิดอุทกภัยให้ขนย้ายสิ่งของไปไว้ในที่ปลอดภัย การเก็บอาหารและเครื่องดื่มไว้ยังชีพ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.19 และเข้าร่วมกับทางราชการหรือองค์กรภาคเอกชนในการค้นหาช่วยชีวิตผู้ประสบภัย ค่าเฉลี่ย 2.95

4) การมีส่วนร่วมหลังเกิดสาธารณภัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความเห็นในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับ

ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 และเมื่อพิจารณาอันดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมกับทางราชการ องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรสาธารณกุศลในการดูแลความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประสบภัย ค่าเฉลี่ย 3.35 ร่วมกับทางราชการหรือองค์กรภาคเอกชนในการแจ้งข่าวการเกิดสาธารณภัยให้ผู้ประสบภัยทราบ ค่าเฉลี่ย 3.11 ร่วมในการเรียกร้องสิทธิผู้ประสบภัยจากทางราชการ ค่าเฉลี่ย 2.84

1.3.3 การทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี ดังนี้

- 1) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่แตกต่างกัน
- 2) ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน
- 3) ประชาชนที่มีศาสนาแตกต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่แตกต่างกัน
- 4) ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน
- 5) ประชาชนที่มีสถานภาพในครอบครัว แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน
- 6) ประชาชนที่มีรายได้/เดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน
- 7) ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน
- 8) ประชาชนที่มีจังหวัดที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แตกต่างกัน

1.3.4 ความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยคำถาม ปลายปิด แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น สรุปโดยเรียงตามลำดับคะแนนคำตอบจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

- 1) บทสรุปปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (1) ต้องประกอบอาชีพ ไม่มีเวลา
 - (2) ไม่มีงบประมาณ
 - (3) คิดว่าเป็นหน้าที่ของทางราชการเท่านั้น
 - (4) ไม่มีโอกาสเข้าร่วมเพราะไม่มีผู้นำในชุมชน
 - (5) ไม่เห็นความสำคัญ
- 2) สรุปแนวทางที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากขึ้น
 - (1) จัดหน่วยอาสาสมัครเพื่อคอยดูแลชุมชนและช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัย

- (2) ร่วมกับหน่วยงานราชการในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยแก่คนในชุมชน
- (3) ร่วมกับผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยผ่านช่องทางต่าง ๆ ภายในชุมชน
- (4) จัดตั้งมูลนิธิหรือองค์กรการกุศลเพื่อเก็บเงินที่ได้จากการระดมทุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชนและสามารถนำไปใช้เมื่อเวลาเกิดสาธารณภัยได้ทันทั่วถึง
- (5) จัดประชุมร่วมกับผู้นำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์เพื่อระดมความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนในการช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นเมื่อเกิดสาธารณภัยและหาวิธีการป้องกันสาธารณภัยภายในชุมชน

2. การอภิปรายผล

จากการวิจัยข้างต้นสามารถแยกผลการอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาทำให้ทราบความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับสาธารณภัยและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัย โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบข้อคำถามได้อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ นพโรตง (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม และด้านการมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภางค์ วัฒนกุล (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กรณีศึกษาตำบลแม่กระหมื่น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม (2) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการมากที่สุด และลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการตรวจสอบ (3) ปัจจัยอายุ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4) ปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

โดยส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคเกิดจากประชาชนมากกว่าเกิดจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล (5) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชน คือ ประชาชนต้องตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตการใช้สิทธิว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างไร มีวิธีปฏิบัติอย่างไร ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วม ให้ประชาชนได้ทราบ

2. จากการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว รายได้/เดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และจังหวัดที่อาศัยอยู่แตกต่างกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในเขตจังหวัดของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรีแตกต่างกัน มีเพียงเพศและศาสนาแตกต่างกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในเขตจังหวัดของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขียวภา พูนพิพัฒน์ (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติของ จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของ อปพร. จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ ปัจจัยสนับสนุน พบว่า อายุ สถานภาพในครอบครัว อาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้/เดือน ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และความรู้ ความเข้าใจ จากการฝึกอบรม/ทบทวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันภัยจากภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล เอี่ยมเจริญ (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันอาชญากรรมใน จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมมีปัจจัย คือ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง การเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ส่วน อายุ อาชีพ ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันอาชญากรรม ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 3 ปราจีนบุรี ทั้ง 3 ด้านพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผู้ศึกษาได้ประมวลจากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผลการวิจัย และนำมาเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ก่อนเกิดภัย ภาครัฐหรือเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (CBDRM) ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดไปจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบในวันหยุดราชการ หรือวันหยุด นักชัตฤกษ์ โดยให้เบี้ยเลี้ยงหรือค่ารถโดยสารเพื่อให้ประชาชนเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรม โดยจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้ตรงกับภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์สาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในชุมชนของตนเองพร้อมทั้งมีการฝึกซ้อมแผน โดยให้ประชาชนเข้าร่วมฝึกซ้อมด้วย และภาครัฐ ควรจัดงบประมาณอบรมโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องสาธารณภัยให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนเพื่อนำไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนได้อย่างเหมาะสม จัดให้มีการประเมินความรู้ความเข้าใจและประเมินระดับความมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นระยะๆ เพื่อให้หน่วยงานรัฐนำมาพัฒนาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกอบรมครั้งต่อไป รวมถึงควรจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณกุศล เพื่อวางแผนเตรียมรับสถานการณ์สาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นภายในชุมชน

2. ขณะเกิดภัย ภาครัฐ องค์กรไม่ว่าจะเป็นบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร การจัดเตรียมศูนย์อพยพ และงบประมาณที่ควรจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเตรียมงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือคนภายในชุมชนของตนเองในเรื่องของสาธารณภัย และจัดฝึกอบรมให้แก่อาสาสมัครดังกล่าว รวมถึงพัฒนาเครื่องมือสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดเตรียมบุคลากรสำหรับประสานกับหน่วยงานภายนอกในเรื่องของพาหนะในการอพยพประชาชน เครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับประชาชนขณะเกิดภัย และจัดหาวิธีดูแลทรัพย์สินและบ้านเรือนของผู้อพยพในระหว่างที่พักอยู่ในศูนย์อพยพ

3. หลังเกิดภัย ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือประชาชนภายหลังเกิดภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังให้เร็วที่สุด และมี

มาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตในการจัดทำเอกสารเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือดังกล่าว จัดระบบประชาสัมพันธ์ข้อมูลการขอรับเงินช่วยเหลือตามสิทธิให้ประชาชนเข้าใจ รวมทั้งจัดทำป้ายชี้แจงขยายไปในทุกหมู่บ้านที่ประสบภัย เพื่อให้ประชาชนรับรู้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้ครบทุกเขต ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิด หลังเกิดภัย เพื่อนำผลการวิจัยไปพิจารณาหาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเพื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบว่ามีความสอดคล้องและมีความแตกต่างกันอย่างไรซึ่งจะนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

